

CISG DANIŞMA KURULU* GÖRÜŞÜ NO. 3**

CISG ve ‘*Parol Evidence*’ Kuralı, ‘*Plain Meaning*’ Kuralı ve Sözleşmesel ‘*Merger Klozu*’ Anlaşmaları¹

* *Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması Danışma Kurulu (CISG-DK)*, Pace Üniversitesi Hukuk Fakültesi’nin Uluslararası Ticaret Hukuku Enstitüsü ve Queen Mary Londra Üniversitesi Ticaret Hukuku Araştırmaları Merkezi tarafından desteklenen özel bir girişimdir. CISG-DK, Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması’nın (CISG) anlaşılmasına yardımcı olmak ve yeknesak bir biçimde yorumlanmasını yaygınlaştırmak ve desteklemek amacıyla kurulmuştur.

2001 yılında Paris’teki kuruluş toplantısında Almanya Freiburg Üniversitesinden Prof. Peter Schlechtriem üç yıllık süre için CISG-DK’nın Başkanı olarak seçilmiştir. Queen Mary Londra Üniversitesi Ticaret Hukuku Araştırmaları Merkezi’nden Dr. Loukas A. Mistelis sekreter olarak seçilmiştir. CISG-DK’nın üyeleri: Prof. Emeritus Eric E. Bergsten, Pace Üniversitesi; Prof. Michael Joachim Bonell, Roma La Sapienza Üniversitesi; Prof. E. Allan Farnsworth, Columbia Üniversitesi Hukuk Fakültesi; Prof. Alejandro M. Garro, Columbia Üniversitesi Hukuk Fakültesi; Prof. Sir Roy M. Goode, Oxford Üniversitesi; Prof. Sergei N. Lebedev, Rusya Federasyonu Ticaret Odası Deniz Tahkimi Komisyonu; Prof. Jan Ramberg, Stockholm Üniversitesi Hukuk Fakültesi aynı zamanda Riga, Letonya Yüksekokul Rektörü; Prof. Peter Schlechtriem, Freiburg Üniversitesi; Prof. Hiroo Sono, Kyushu Üniversitesi Hukuk Fakültesi; Prof. Claude Witz, Saarland Üniversitesi ve Strasburg Üniversitesi. Kurulun üyeleri, Kurul tarafından seçilir. 2003 tarihinde Roma’da gerçekleşen toplantıda, Madrid III Carlos Üniversitesi’nden Prof. Pilar Perales Viscasillas ve Basel Üniversitesi’nden Prof. Ingeborg Schwenzer CISG-DK’ya yeni üye olarak seçilmiştir.

** Bu Görüş Aysu Uygur (İstanbul Bilgi Üniversitesi 2014-2015 Willem C. Vis Uluslararası Farazi Ticari Tahkim Yarışması Takım Üyesi) tarafından tercüme edilmiş ve Prof. Dr. Yeşim M. Atamer, İstanbul Bilgi Üniversitesi tarafından kontrol edilmiştir.

¹ Bu Görüş, New York Barosu Yabancı ve Karşılaştırmalı Hukuk Komitesi’nin talebine cevaben hazırlanmıştır. Danışma Kurulu’na yöneltilen sorular aşağıdaki gibidir:

"1. ABD 11. Bölge Temyiz Mahkemesi, UCC 2-202’de yer alan ve sözleşmenin kurulmasından önceki aşamada varılan anlaşmalara ilişkin deliller öne sürülmesini yasaklayan ‘*parol evidence*’ kuralını CISG’in dışladığını tespit etmesiyle, sözleşmelerin hazırlanması sürecine ilişkin gereksiz bir belirsizlik doğmuştur. Eğer *MCC-Marble Kuralı* (11. Bölge Temyiz Mahkemesinin verdiği kararın adı, Ç.N.) uygulanacak olursa, büyük bir özenle görüşülmüş ve kaleme alınmış bir sözleşmenin hükümlerinin ne kadar belirleyici olacağı sorgulanacaktır.

2. ... *Parol evidence* kuralı CISG kapsamında uygulama bulur mu? Bu kural usuli değil esasa ilişkin bir kural olduğundan CISG kapsamında değerlendirilmekle beraber, kuralın (CISG m. 7(2) anlamında) ‘Antlaşmada açıkça cevaplanmamış’ hususlara ilişkin olup olmadığı tartışmalıdır. Eğer cevaplanmadığı kabul edilecek olursa uygulanacak hukuk ‘milletlerarası özel hukuk kuralları uyarınca uygulanması gereken hukuk’ olacak, dolayısıyla da bu hukuk Amerikan Hukuku veya başka bir *common law* hukuku olursa *parol evidence* kuralı uygulama bulacaktır. [...]

3. *Plain meaning* kuralı CISG kapsamında uygulanabilir mi?

4. *Parol evidence* kuralının uygulanabilirliğinden bağımsız olarak *merger clause* CISG çerçevesinde aynı sonucu doğurur mu?"

Çevirmen notu: Common law ülkelerinde geçerli olan bu iki yorum kuralının anlamı şu şekildedir: *Parol evidence* kuralı gereği, taraflar arasında kurulmuş yazılı sözleşmelerin yorumunda, sözleşme görüşmelerinde varılan ve bu yazılı sözleşmenin içeriği ile çelişen sözlü anlaşmaların dikkate alınması yasaktır. *Plain meaning* kuralı, tarafların sözleşmede kullandığı ibarelerin açık ve aşık bir anlamı olduğu hallerde hakim in ayrıca tarafların gerçek ve uyuşan iradelerini araştırmasını yasaklar. Son olarak da *merger klozu* veya diğer bir adıyla *entire agreement klozu*, tarafların sözleşmelerine iradi olarak dahil ettikleri öyle bir hükümdür ki buna göre sözleşmenin yorumunda sözleşme metni dışında tarafların sözleşme görüşmelerindeki beyanları ve anlaşmaları dikkate alınmaz. Taraflar bu hükümle, sözleşmesel mutabakat kapsamında kalan her hususun sözleşme metnine yansıtıldığını ifade etmektedir. İlk iki ilke Common Law hukuk düzenlerine özgü hukuk kurallarıyken, *merger klozu* tarafların ortak iradeleri ile sözleşmelerine dahil ettikleri bir düzenlemedir.

Atıf yapma usulü: CISG-DK Görüşü No. 3, CISG ve ‘*Parol Evidence*’ Kuralı, ‘*Plain Meaning*’ Kuralı ve Sözleşmesel ‘*Merger Klozu*’ Anlaşmaları 23 Ekim 2004. Raportör: Professor Richard Hyland, Rutgers Law School, Camden, NJ, ABD.

CISG-AC tarafından Madrid’de yapılan yedinci toplantı sırasında oybirliğiyle kabul edilmiştir. Bu görüşün çoğaltılması izinlidir.

Bu görüş, 31 Ocak 2005’te hayatını kaybeden sevgili arkadaşımız, meslektaşımız, öğretmen Allan Farnsworth’un anısına adanmıştır.

Başkan, PETER SCHLECHTRIEM

Üyeler, ERIC E. BERGSTEN, MICHAEL JOACHIM BONELL, ALEJANDRO M. GARRO, ROY M. GOODE, SERGEI N. LEBEDEV, PILAR PERALES VISCASILLAS, JAN RAMBERG, INGEBORG SCHWENZER, HIROO SONO, CLAUDE WITZ

Sekreter, LOUKAS A. MISTELIS

GÖRÜŞ METNİ

- 1. *Parol evidence* kuralı CISG kapsamına dahil edilmemiştir. Sözleşmenin yazılı metnine atfedilecek rolü ve önemi CISG belirler.**
- 2. *Plain meaning* kuralı, bazı *common law* hukuk sistemlerinde mahkemelerin, sözleşmenin yorumlanması amacıyla, görünüşte açık ve kesin olan bir sözleşme metni haricinde delilleri dikkate almasını engellemektedir. CISG kapsamında *plain meaning* kuralı uygulanmamaktadır.**
- 3. Bir *merger klozu* (*entire agreement klozu* olarak da anılır) CISG’a tâbi bir sözleşmede yer aldığı anda CISG’ın yorum ve delillere ilişkin ilkelerine istisna getirmiş olur. Bu klozun etkisi, taraflardan birinin yazılı sözleşmede yer almayan beyan ve anlaşmalara delil olarak dayanmasını engellemektedir. Ayrıca, tarafların iradesinin bu yönde olması durumunda *merger klozu* aynı zamanda teamüllere de delil olarak dayanılmasını engelleyebilir.**

Bununla birlikte, *merger klozunun* etkisinin belirlenmesinde taraflar arasındaki sözleşme görüşmeleri, tarafların beyanları ve diğer önem taşıyan unsurlar göz önünde bulundurulur.